

Atlas van de Nederlandse Vogels

Het veldwerk voor het project voor Winter- en Trekvogels ligt al weer vier jaar achter ons. De publicatie van de resultaten is evenwel aanstaande. Waar ging het ook al weer over? Van 1 oktober 1978 tot 1 oktober 1983 zijn duizenden waarnemers in het veld geweest om in alle atlasblokken, iedere maand weer, de aan- of afwezigheid van vogelsoorten vast te stellen en zo mogelijk ook het aantal vogels in de verschillende blokken. Het resultaat is per soort 12 kaarten met de verspreiding in de verschillende maanden. Binnenkort worden de kaarten aan het daglicht blootgesteld. Het zullen niet de kaarten zijn die dan verbleken, maar de lezers. Prachtige verspreidingspatronen vergezeld van een gedegen toelichting. De *Atlas van de Nederlandse Vogels* is aanstaande, naar verwachting dit najaar, omvang c. 600 pagina's.

In de inleidende hoofdstukken wordt de lezer geïnformeerd over opzet en verloop van het onderzoek, waarbij ook de betrouwbaarheid van het verzamelde materiaal aan bod komt. Daarnaast wordt achtergrondinformatie gegeven over verspreidingspatronen, trekgedrag, biotopen en de relatie tussen weer en het voorkomen van vogels. De lezer zal met deze informatie goed onderlegd aan het tweede deel kunnen beginnen. Van 280 soorten worden verspreidingskaarten gegeven met een toelichtende tekst. Hier wordt ingegaan op enkele algemene gegevens van de soort zodat de verspreidingspatronen goed begrepen kunnen worden. Daarna volgt een bespreking van verspreiding en voorkomen in de loop van het jaar. Drieënvijftig soorten die slechts één of enkele keren zijn waargenomen, worden alleen kort behandeld. In de bijlagen is een aantal technische zaken uitgewerkt en zijn enkele onderdelen uit de soortteksten samengevat. Wilt u weten welke vogelsoorten er in 1978-83 in Nederland zijn voorgekomen, en ook wanneer, waar en hoeveel, sla dan de *Atlas van de Nederlandse Vogels* open.

Voor SOVON-medewerkers bestaat de mogelijkheid om dit boek bij voorintekening te bestellen. U kunt dan gebruik maken van een aanzienlijke korting (50%). In dit nummer is daartoe een bestelkaart opgenomen.

Vacaturebank voor vogelinventariseerders

Vogelaars, terreinbeheerders en overheidsdiensten opgelet! SOVON wil een vacaturebank in het leven roepen voor inventariseerders. Regelmatig gebeurt het dat terreinbeherende instanties en overheidsdiensten broedvogelinventarisaties willen uitvoeren en geld beschikbaar stellen om een seizoen lang een inventariseerder aan te trekken. In het afgelopen voorjaar en in voorafgaande jaren werd bij SOVON verschillende keren geïnformeerd naar beschikbare vogelaars. Niet in alle gevallen hebben we de opdrachtgevers namen kunnen verschaffen van kandidaten, omdat onze kennis van de markt tekortschoot. Het is nog vaak zo dat het vinden van een geschikte kandidaat veel hoofdbrekens kost. Meestal heeft er geen normale sollicitatieprocedure plaats, omdat

daar te weinig tijd voor is. Zowel de opdrachtgever als de kandidaat-inventariseerder zijn daardoor op het toeval aangewezen om met elkaar in contact te komen. Het is duidelijk dat er behoefte bestaat aan een centraal inlichtingenadres voor deze speciale arbeidsmarkt.

Vogelaars die beschikbaar zijn voor dit seizoenwerk (maart-augustus) kunnen zich schriftelijk bij SOVON opgeven. Opdrachtgevers wordt gevraagd vacatures bij SOVON te melden. Hopelijk kunnen door deze bemiddeling vacatures sneller en beter worden ingevuld. *SOVON, Postbus 9201, 6800 HB Arnhem*

SOVON automatiseert

SOVON is de afgelopen maanden van verschillende kanten benaderd om medewerking te verlenen aan de ontwikkeling van een computerprogramma voor het automatisch verwerken van waarnemingen. Het gratis of tegen een gering bedrag beschikbaar stellen van zo'n programma zal waarschijnlijk voor veel vogelwerkgroepen en individuele vogelaars een aansporing zijn om deze wijze van gegevensverwerking toe te gaan passen. Door in een vroeg stadium voor een systeem en de software te kiezen, zijn de gegevens onderling uitwisselbaar en wordt het mogelijk waarnemingen per diskette centraal in te zamelen. Op de lange duur zou dit een grote tijdsbesparing in het administratieve gedeelte van lopende en toekomstige SOVON-projecten kunnen gaan betekenen. Voordat verder wordt gegaan wil SOVON eerst van haar waarnemers vernemen of hiervoor al uitgewerkte ideeën en misschien zelfs al programma's bestaan. Daarna willen we dit in overleg met CBS, Vogelbescherming en andere instanties verder uitwerken.

Op het kantoor van SOVON is de eerste personal computer geleverd. Wij hebben gekozen voor de *Rival* van Genisys. Bij de leverancier van dit apparaat is een korting van 15% bedongen bij een grotere afname. Iedere vogelwerkgroep of individuele vogelaar die hiervoor ook belangstelling heeft, kan zich in verbinding stellen met SOVON.

Teldata ganzen en watervogels

De landelijke ganzen tellingen worden in het seizoen 1987/88 gehouden op de volgende teldata: 30 oktober-1 november 1987 (Kleine Rietgans, Grauwe Gans, Brandgans), 19-20 december 1987, 16-17 januari 1988 en 13-14 februari 1988. De tellers wordt verzocht om op deze data ook zoveel mogelijk de zwanen mee te tellen. De internationale midwintertelling zal gehouden worden in de periode 10-24 januari 1988. *L. M. J. van den Bergh, Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Postbus 9201, 6800 HB Arnhem*

Oude gegevens watervogels Oude Maas gezocht

Door de Vogelwerkgroep Oude Maas zijn de afgelopen drie winters tellingen van watervogels op de Oude Maas

gehouden. De resultaten willen wij vergelijken met tellingen uit vroegere jaren. Onze grootste belangstelling gaat uit naar tellingen van vóór 1970. In dat jaar werd het Haringvliet afgesloten waarmee het getijdenverschil in de Oude Maas werd gehalveerd. Alle gegevens uit de maanden oktober–maart zijn bruikbaar. Uw gegevens kunt u sturen naar *Leen Preesman, Ouwelandsestraat 53, 3171 GK Portugal, (01890) 13109*.

Vogels van Ameland

Sinds 1983 houdt de *Fryske Foriening four Fjildbiology* zich bezig met het verzamelen van gegevens voor het samenstellen van een avifauna van Ameland. Enerzijds gebeurt dit door het houden van tellingen en inventarisaties, anderzijds door het opvragen van vogelaars die Ameland hebben bezocht en er waarnemingen deden. Hierbij doen wij een beroep op een ieder die over vogelwaarnemingen van Ameland beschikt, deze aan ons op te sturen (voor zover dit nog niet is gebeurd). Omdat dat wij tot in 1987/88 met het veldwerk doorgaan, hebben wij ook belangstelling voor waarnemingen uit de nabije toekomst. U kunt uw waarnemingen onder vermelding van datum, plaats en aantal inzenden aan de project-coördinator *H. Engelmoer, R. Veemanstraat 12, 9034 HC Marssum*.

Schedels van meeuwen en jagers

In 1984 zijn we begonnen aan een uitgebreid biometrisch onderzoek aan schedels van meeuwen en jagers. Hierbij staan een aantal doelstellingen voor ogen: (1) beschrijven van determinatiekenmerken, (2) beschrijven van de relatie tussen geslacht en snavelmaten en (3) beschrijven van veldkenmerken. Van alle 27 soorten die in het Westpaleartische gebied voorkomen, wordt geprobeerd minimaal 80 schedels te onderzoeken. Eind 1986 waren in totaal 500 schedels gemeten. In 1988/89 hopen wij het onderzoek af te ronden en de resultaten te publiceren.

Wij verwachten dat er nog meer materiaal in musea en particuliere collecties aanwezig is dat zich leent voor dit onderzoek. Ook zoeken wij naar adressen in het buitenland (Europa, Afrika en Noord-Amerika) die kunnen worden aangeschreven voor medewerking. Bovendien komen we graag in contact met ringers en onderzoekers in meeuwenkolonies die ons in de gelegenheid willen stellen tijdens het ringen of na het broedseizoen verse kadavers te verzamelen. Deze kadavers zullen worden gemeten en geseukt en de schedels worden geschikt gemaakt voor biometrisch onderzoek. Wij hopen dat sommigen onder u over deze oproep hun gedachten willen laten gaan en bereid zijn een bijdrage te leveren, waartoe u met ondergetekenden contact kunt opnemen.

J. N. J. Post & E. J. O. Kompanje, Diergaarde Blijdorp, Postbus 532, 3000 AM Rotterdam, (010) 4654333 ('s avonds (010) 4356082 of 4656991)

Zilvermeeuwen met kleurringen

In 1986 is het Rijksinstituut voor Natuurbeheer gestart met een meerjarig kleurringonderzoek aan Zilvermeeuwen (*Limosa* 59: 100). In twaalf kolonies langs de gehele Nederlandse kust werden toen ruim 1200 bijna

vliegvlugge jongen geringd. Daarvan zijn inmiddels reeds meer dan 5000 terugmeldingen ontvangen uit West-Duitsland, België, NW-Frankrijk en uiteraard uit eigen land. Tussen de kolonies blijken soms grote verschillen te bestaan in dispersiepatronen. Doordat veel vogels meermalen zijn gemeld, konden ook veel individuele zwerp Patronen worden vastgelegd.

In het broedseizoen 1987 zullen in 13 kolonies telkens 100 jonge meeuwen worden geringd met grote opvallende kleurringen (oranje, rood, geel, wit, zwart, groen en blauw, één ring per poot, cijfer en letter op de ring driemaal herhaald, zodat de code op de ring van alle kanten kan worden afgelezen). Wij rekenen ook nu weer op een grote respons van vogelaars in binnen- en buitenland. Alle waarnemingen en vondsten met vermelding van kleur van de ring en code (b.v. links oranje H, rechts wit G), leeftijd, datum, tijd, plaats en conditie vogel worden graag ontvangen door *Arie L. Spaans, Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Antwoordnetnummer 1617, 6800 WC Arnhem* (geen postzegel nodig). Inzenders worden zo snel mogelijk nadere gegevens over de waargenomen vogel toegezonden en periodiek ook een computer-uitdraai met de verdere lotgevalen van de vogel.

Ganzennummer

Veel baanbrekend werk is de laatste jaren verricht dank zij het onderzoek aan ganzen door het Rijksinstituut voor Natuurbeheer en door Groot-Bruinderink (destijds verbonden aan het Centrum voor Agrobiologisch Onderzoek). Zij leverden belangrijke gegevens voor bescherming en beheer van de ganzen die in ons land pleisteren. Het komende september-nummer van *De Levende Natuur* zal geheel aan de resultaten van onderzoek en tellingen zijn gewijd met het oog op een notitie over het beleid ten aanzien van ganzenschade en de jacht op ganzen, die in het najaar door de minister van Landbouw en Visserij zal worden uitgebracht. In dit ganzennummer komen artikelen van de Ganzenwerkgroep (Verspreiding en aantalsontwikkeling), Ebbinge (Welke factoren bepalen de grootte van een ganzenpopulatie?), Burgers & Smit (Vangst en herkomst), B. Spaans (Met de Texelse Rotganzen op reis), Groot Bruinderink (Begrazing van cultuurgrasland) alsmede artikelen over de situatie in het buitenland en over het beheer. Dit nummer van 64 pagina's is te verkrijgen in de winkels van Natuurmonumenten en Vogelbescherming voor de prijs van f 10 of te bestellen door overmaking van f 12,50 op postbank 81 935 ten name van De Levende Natuur te 's-Graveland onder vermelding van "ganzennummer".

Vogels tussen Vecht en Eem

De Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken organiseert ter gelegenheid van haar 20-jarig bestaan op 31 oktober 1987 de "Vierde Noordhollandse Vogeldag". Deze dag staat geheel in het teken van de vogels tussen Vecht en Eem. Hoogtepunt van deze dag zal de aanbidding zijn van het eerste exemplaar van het boek *Vogels tussen Vecht en Eem* aan de burgemeesters van de gemeenten in het werkgebied. Een groot aantal leden van de vogelwerkgroep heeft zich ingespannen om deze uitgave

tot stand te brengen. De dag omvat verder lezingen door Dick Jonkers ("Vogels in het stedelijk gebied"), Rob Moolenbeek ("Vogels in de noordelijke Vechtplassen"), Jelle Harder ("Laarder Wasmeer") en Peter Dieperink (Vogels op de Gooise heidevelden"), en de vertoning van een film over gieren en Grijsze Wouw van W. Suetens.

De "Vierde Noordhollandse Vogeldag" begint om 10u00 en zal worden gehouden in het gemeenschapshuis "De Dobber", Meenthof 14, Kortenhoef. De toegang is vrij. In de wandelgangen zullen stands worden ingericht met betrekking tot het werk van de vogelwerkgroep. Nadere inlichtingen: *Joke Hardon, Dotterbloemlaan 39, 3742 ED Baarn, (02154) 18804.*

Herziening Nederlandse Avifaunistische Lijst

In 1985 werd het eerste deel van de herziening van de Nederlandse Avifaunistische Lijst gepubliceerd (*Limosa* 58: 65-72). In deze fase van de herziening zijn alle soorten waarvan naar het oordeel van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) de documentatie niet overtuigend genoeg was om handhaving te rechtvaardigen, afgevoerd.

Naar aanleiding van het artikel van Kist (*Vogeljaar* 34: 123-125) en correspondentie dienaangaande hecht het bestuur van de NOU eraan te verklaren dat zij de herziening door de CDNA van de Nederlandse Avifaunistische Lijst onderschrijft. Hiermede wordt tevens de officiële status van bovenaangehaald artikel in *Limosa* bevestigd. Het bestuur van de NOU is evenwel bereid reacties te verzamelen van die personen die menen dat hun waarnemingen ten onrechte zijn afgewezen. Er wordt op gewezen dat heroverweging alleen plaatsvindt indien originele waarnemingsgegevens worden verstrekt die niet reeds bij de herziening beschikbaar waren (het archief van de toenmalige Commissie Nederlandse Avifauna van vóór 1972 is ten dele verloren gegaan). Te zijner tijd zal dan een eventuele heroverweging worden gepubliceerd, waarbij de CDNA uitvoerig haar argumentatie zal toelichten.

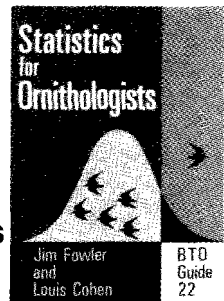
Wellicht ten overvloede zij erop gewezen dat de Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA) in 1983 is opgeheven. De taken van deze commissie en van de gezamenlijke vergadering van CSNA en CDNA zijn door de CDNA overgenomen.

NOU-bestuur

Adreswijzigingen Limosa

Opgave van adreswijzigingen en nieuwe abonnees betreffende *Limosa* dienen voortaan gezonden te worden naar: Limosa, p/a Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Postbus 9201, 6800 HB Arnhem. Het abonnementsgeld, dat f 22 bedraagt (buiten Nederland en België f 32), kan worden overgemaakt op postbank 4 298 649 ten name van Limosa te Arnhem. Abonnees die hun lidmaatschapsgeld over 1987 nog niet hebben betaald, wordt verzocht dit zo spoedig mogelijk te doen.

**AT LAST!
The BTO
Guide to
make
Ornithologists
numerate!**



This guide has been specially written to take ornithologists step by step through the statistics they most often need to use and comprehend. Essential for those who write papers and incredibly useful for those who want to read and understand them. All the many examples used throughout the book relate to published data on birds.

Buy it, read it and you will learn and understand!

**Statistics for Ornithologists
British Trust for Ornithology Guide No. 22.
£12.00 Sterling (inc. postage)**

Order your copy direct from:

**Statistics Guide, BTO, Beech Grove, Tring,
Herts HP23 5NR, UK.**

